

Τομά Πικετί: «ΕΕ και τρόικα χειρίστηκαν καταστροφικά την κρίση»

«Σύγχρονος Μαρξ». Έτσι αποκάλεσε ο «Economist» τον 42χρονο γάλλο καθηγητή της Paris School of Economics **Τομά Πικετί**, ο οποίος έγραψε το πιο απροσδόκητο παγκόσμιο best seller του 2014. Πρόκειται για το βιβλίο «*Το Κεφάλαιο τον 21ο αιώνα*» που κυκλοφόρησε πρόσφατα στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πόλις σε μια εξαιρετική μετάφραση από την Ελίζα Παπαδάκη. Στο βιβλίο αυτό ο Πικετί παρουσιάζει την ιστορία του εισοδήματος και της κατανομής του πλούτου σε 20 χώρες κατά τη διάρκεια τριών αιώνων και αποκαλύπτει τον αθέατο μηχανισμό που ανεπαισθήτως έχει επαναφέρει τον δυτικό κόσμο - στο πεδίο της όξυνσης των οικονομικών ανισοτήτων - στις αρχές του 20ού αιώνα. Ο «Σύγχρονος Μαρξ» μίλησε στο «Βήμα της Κυριακής» για τη δυναμική των ανισοτήτων, την «καταστροφική» επίδραση της τρόικας και την πρότασή του για την Ευρώπη του μέλλοντος.

Τι πρέπει να «συγκρατήσει» ο απλός αναγνώστης του βιβλίου σας;

«Το κεντρικό συμπέρασμα του βιβλίου μου είναι ότι υπάρχουν πολύ ισχυρές οικονομικές δυνάμεις που ωθούν την κατανομή του πλούτου προς κάθε κατεύθυνση. Ποιες δυνάμεις επικρατούν; Εξαρτάται από τους θεσμούς που εγκαθιδρύουμε και τις πολιτικές που επιλέγουμε. Γι' αυτό ακριβώς είναι πολύ σημαντικός ο εκδημοκρατισμός της οικονομικής γνώσης».

Ποια είναι η ισχυρότερη οικονομική δύναμη που επηρεάζει την κατανομή του πλούτου;

«Μια σημαντική δύναμη είναι η τάση της απόδοσης του κεφαλαίου να είναι μεγαλύτερη μακροπρόθεσμα από τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας. Δηλαδή, το κεφάλαιο αυξάνεται γρηγορότερα απ' όσο αναπτύσσεται η οικονομία. Αυτό προκαλεί τη συγκέντρωση της οικονομικής ισχύος στα χέρια των ολίγων».

Και κάπως έτσι έχουμε φτάσει να ζούμε σε «Δημοκρατίες των ολίγων»...

«Θεωρώ πάντως ότι οι δυνάμεις της δημοκρατίας μπορούν να είναι ισχυρότερες».

Ωστόσο σε ορισμένες χώρες το ΔΝΤ και η ΕΚΤ επιβάλλουν προγράμματα λιτότητας που διασφαλίζουν στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις αποδόσεις των κεφαλαίων ιδιωτών δανειστών, αυξάνοντας έτσι κατακόρυφα την ανισότητα. Τι γνώμη έχετε για την τρόικα;

«Η γνώμη μου είναι ότι η διαχείριση της οικονομικής κρίσης από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και την τρόικα είναι απόλυτα καταστροφική».

Πιστεύετε ότι η τρόικα πρέπει να καταργηθεί εφόσον συνδέεται με την έκρηξη των ανισοτήτων στις χώρες όπου «επεμβαίνει»;

«Εκεί που πρέπει να επικεντρώσουμε την προσοχή μας είναι στη διατύπωση στέρεων και λειτουργικών προτάσεων για μian άλλη Ευρώπη. Αυτό προσπάθησα να συνεισφέρω στο "Μανιφέστο για μια πολιτική ένωση της ευρωζώνης" (σ.σ.: "Manifesto for a euro political union", Μάιος 2014)».

Ποια είναι η βασική πρόταση του μανιφέστου σας;

«Χρειαζόμαστε ένα δημοκρατικό Κοινοβούλιο της ευρωζώνης που θα λαμβάνει δημοκρατικές και δίκαιες αποφάσεις δημοσιονομικής πολιτικής με βάση την αρχή της πλειοψηφίας. Αν συνεχίσουμε να επιμένουμε στην αρχή της ομοφωνίας, τότε θα συνεχίσουμε να έχουμε και άλλα σκάνδαλα όπως το "Luxemburg Leaks" (σ.σ.: η πρόσφατη αποκάλυψη ειδικών προνομιακών φορολογικών συμφωνιών που παρακάμπτουν τα εθνικά φορολογικά συστήματα)».

Εκτιμάτε ότι η γερμανική διαχείριση του ευρώ έχει μετατρέψει το κοινό νόμισμα στο μεγαλύτερο σύμβολο εμβάθυνσης των ανισοτήτων;

«Συμφωνώ, ως έναν βαθμό, αλλά πιστεύω ότι δεν είναι αρκετό να εκφράζουμε παράπονα για τη Γερμανία. Πρέπει να διαμορφώνουμε προτάσεις για την αλλαγή του συστήματος. Πιστεύω λοιπόν ότι ένα κοινό νόμισμα με 18 διαφορετικά δημόσια χρέη και 18 διαφορετικά επιτόκια δανεισμού κρατών από τις αγορές και με 18 διαφορετικά φορολογικά συστήματα σε ανταγωνισμό μεταξύ τους είναι ένα σύστημα που όχι μόνο δεν λειτουργεί αλλά και ποτέ δεν θα λειτουργήσει».

Δεν είναι εύκολο όμως να συγκλίνουν 18 διαφορετικές εθνικές ταυτότητες...

«Αν τα κράτη της ευρωζώνης δεν δείξουν ότι θέλουν να παραμείνουν ενωμένα με κοινό δημόσιο χρέος, κοινά επιτόκια και κοινή φορολογική πολιτική, τότε η κρίση εμπιστοσύνης θα έρχεται και θα επανέρχεται. Το πρόβλημα είναι απλό: Η Γερμανία και η Γαλλία αποφάσισαν το 2011-2012 ότι δεν ήθελαν να μοιραστούν τα χαμηλά τους επιτόκια με τη Νότια Ευρώπη. Αυτή ήταν μια πολύ εγωιστική και ανόητη απόφαση, και τώρα πληρώνουμε όλοι το τίμημα, με πρώτη την Ελλάδα. Τόσο η Ελλάδα όσο και η υπόλοιπη Ευρώπη χρειάζονται μια περισσότερο δημοκρατική Ευρώπη».

Κάποιοι πιστεύουν ότι εδώ που έχουν φτάσει τα πράγματα η επιστροφή σε εθνικές πολιτικές και εθνικά νομίσματα είναι η πιο ρεαλιστική λύση...

«Αν θέλουμε να ανακτήσουμε τον έλεγχο του παγκοσμιοποιημένου χρηματοοικονομικού καπιταλισμού, δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να οικοδομήσουμε μια Ευρώπη κοινωνική και δημοκρατική. Αν αντίθετα επιλέξουμε αποκλειστικά εθνικές λύσεις, τότε οι δυνάμεις του εθνικισμού θα νικήσουν».

«Φορολογήστε τους πλούσιους».

Στο βιβλίο σας υποστηρίζετε την άποψη ότι η καλύτερη λύση για τη μείωση ενός υψηλού δημόσιου χρέους είναι η επιβολή φόρου 15% στον ιδιωτικό πλούτο. Υποστηρίζετε δηλαδή την κατάσχεση ποσοστού των τραπεζικών λογαριασμών κατά το κυπριακό πρότυπο;

«Θα ήθελα να σας πω πάρα πολύ ξεκάθαρα ότι δεν υποστηρίζω φορολόγηση κατά 15% της ιδιωτικής περιουσίας ανεξάρτητα από το ύψος της. Εκείνο που λέω είναι ότι ο ιδιωτικός πλούτος των Ευρωπαίων υπολογίζεται στο 600% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ και ότι το συνολικό ευρωπαϊκό κρατικό χρέος κυμαίνεται περίπου στο 90% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ. Άρα το ευρωπαϊκό κρατικό χρέος ανέρχεται στο 15% του συνολικού ευρωπαϊκού ιδιωτικού πλούτου».

Δηλαδή εκείνο που λέτε είναι ότι η Ευρώπη μπορεί να μηδενίσει όλα τα κρατικά χρέη αν φορολογήσει με 15% τον ιδιωτικό πλούτο!

«Εκείνο που υποστηρίζω είναι την επιβολή προοδευτικού φόρου στον ιδιωτικό πλούτο. Για παράδειγμα, φόρο 0% ή 0,1% για καθαρό πλούτο ως 1 εκατομμύριο ευρώ, 1% για περιουσία μεταξύ 1 και 5 εκατομμυρίων ευρώ, 2% για περιουσία μεταξύ 5 και 10 εκατομμυρίων, 5% για περιουσία πάνω από 10 εκατομμύρια κ.ο.κ. Με δεδομένο ότι ο πλούτος παρουσιάζει μεγάλη συγκέντρωση στα χέρια ολίγων, είναι εφικτό να προστατευθεί η πλειονότητα του πληθυσμού και ταυτόχρονα να συγκεντρωθούν πολύ υψηλά φορολογικά έσοδα».

Πάντως ο παράγοντας που αποδυνάμωσε την ανισότητα στις αρχές του 20ού αιώνα δεν ήταν η φορολογική πολιτική, αλλά οι πόλεμοι που κατέστρεψαν πολλές χώρες. Μήπως η επανάληψη του «κύκλου των πολέμων» είναι κάτι που ο Μαρξ αλλά και ο Φρόιντ έχουν υπαινιχθεί ως αναπόφευκτα αποτελέσματα όχι μόνο του καπιταλισμού αλλά και της ίδιας της ανθρώπινης κατάστασης;

«Είναι γεγονός ότι τα βίαια σοκ, όπως οι πόλεμοι και οι επαναστάσεις, έπαιξαν μεγάλο ρόλο στη μείωση της ανισότητας τον 20ό αιώνα. Άρα θα ήταν μάλλον έκπληξη, αν εξελιχθούν τα πράγματα στο μέλλον εντελώς διαφορετικά. Από την άλλη πλευρά πιστεύω ότι μπορούμε να διδαχθούμε από την Ιστορία, όπως πιστεύω και ότι οι δυνάμεις της Δημοκρατίας μπορούν να αποδειχθούν ισχυρότερες. Μπορεί τα εκλογικά σοκ να αποτελέσουν "ιστορικά σοκ" εξίσου ισχυρά με εκείνα των επαναστάσεων και να οδηγήσουν στην πολιτική αλλαγή που χρειάζεται η Ευρώπη».

Συνέντευξη στον Παύλο Παπαδόπουλο, Βήμα, 21-12-2014.